

Aust-Agder fylkeskommune

Høring

Robuste og sikre nasjonale transportnett – Målbilder og sårbarhetsreduserende tiltak (ROBIN)

Sammendrag og konklusjon

Aust-Agder fylkeskommune er kjent med Nkom rapporten «Robuste og sikre nasjonale transportnett – målbilder og sårbarhetsreduserende tiltak (ROBIN)», og vil gi egen høringsuttalelse til rapporten.

Det er forventet sterk økning i digitalisering innenfor de fleste områder i samfunnet. God digital infrastruktur vil være et viktig fundament for å delta aktivt i denne utviklingen, og samtidig ha kontroll på risikomomentene knyttet til datakommunikasjon. I tillegg til god mobildekning, trengs fiberkabler med nok kapasitet til å tilfredsstille fremtidige behov. For å ha trygge overføringer av data, er det behov for flere fiberkabler, slik at en har alternative ruter dersom en kabel faller ut.

Aust-Agder fylkeskommune mener rapporten gir et godt bilde av situasjonen og kommer med mange gode mål og tiltak. Aust-Agder fylkeskommune vil understreke digital infrastruktur sin betydning for utvikling av de fleste samfunnssektorer, og mener det er akkumulert store utfordringer innenfor dette området. Kommersielt basert utbygging av digital infrastruktur har gitt mye god utbygging. Men det har også resultert i et fragmentert bilde, med manglende kapasitet og mangel på alternative transportnett. Selv mindre utbyggingsprosjekter i distriktene møter utfordringer med kapasitet i eksisterende nett. Situasjonen er i dag preget av mangelfulle tilbud om lavere lags tjenester, få tilbud om redundante løsninger og priser som gjør Norge lite interessante for store internasjonale etableringer.

Aust-Agder fylkeskommune mener at det må tas et klart nasjonalt ansvar for å sikre økt utbygging av robuste transportnett i og ut av landet. Norge trenger en aktiv nasjonal politikk, som sikrer effektivt arbeid for oppfyllelse av de målebildene som er satt opp i rapporten. I tillegg til statlig engasjement og bevilgninger, kan fylkeskommunene som regional utviklingsaktør være en viktig ressurs i arbeidet med å nå omtalte målsetninger.

Det er foreslått flere gode tiltak og mange av disse vil gi god effekt over tid. Krav til tilfredsstillende samfunnsikkerhet, godt grunnlag for digitalisering og internasjonal konkurransekraft krever regulatoriske tiltak. Aust-Agder fylkeskommune vil understreke at det også er nødvendig med betydelige økonomiske bevilgninger fra Staten.

Bakgrunn

Meld. St. 27 «Digital agenda for Norge» understreker at IKT og bredbånd er en nøkkel til fremtidig vekst og velferd i Norge. Vi er på vei inn i en datadrevet økonomi og EU-kommisjonen omtaler dette som en ny industriell revolusjon. Vi ser kraftig økning i digitalisering innenfor flere områder i samfunnet, som økt automasjon, skytjenester/grønne datasentre, velferdsteknologi m.m. Teknologien gir kraftig utvikling av mulighetsrommet

innenfor offentlig og privat sektor, og vi ser en eksponentiell vekst i kapasitetsuttak fra den digitale infrastrukturen.

Det er godt avdekket at vi i Norge har betydelige svakheter i den digitale infrastrukturen. Dette gir et uakseptabelt risikobilde, som er godt beskrevet i dokumenter som Lysne-utvalget sin rapport «Digital sårbarhet- sikkert samfunn», «Ekonom ROS 2016» og Nkom rapport «Kartlegging og vurdering av infrastruktur som kan nyttiggjøres av datasentre». I tillegg til risikobildet, vil svakheter i den digitale infrastrukturen redusere mulighetene som digitalisering kan gi innenfor de fleste samfunnssektorene. I rapporten «Kartlegging og vurdering av infrastruktur som kan nyttiggjøres av datasentre» beskriver Nkom eksisterende fiberinfrastruktur i Norge som fragmentert, og med klare svakheter i forhold til sammenhengende, robuste transportnett over lange avstander. Prisnivået i Norge er beskrevet som betydelig høyere enn i våre naboland, særlig utenfor Osloområdet.

Målbilder og tiltak

Nkom rapporten «Målbilder og sårbarhetsreduserende tiltak (ROBIN)», tar opp svært viktige problemstillinger knyttet til sårbarhet og utviklingsmuligheter i et fremtidsrettet samfunn. Nkom vurderer sårbarhetsreduserende tiltak knyttet til samfunnets avhengighet av Telenors kjerneinfrastruktur og hvordan ulike transportnett og utenlandsforbindelser kan utvikles for å øke den nasjonale kapasiteten og sikkerheten i ekomnettene.

Rapporten setter opp følgende målbilder:

1. Viktige samfunnsverdier spres over flere transportnett
2. Robuste nett og høy konnektivitet i hele landet
3. Norge som sentral aktør for internasjonal konnektivitet

Det blir også foreslått en rekke tiltak for å oppnå målene som er skissert.

Vurderinger

Aust-Agder fylkeskommune mener at Nkom rapporten «Målbilder og sårbarhetsreduserende tiltak» gir et godt bilde av behovene for å øke kapasitet og diversitet i transportnettene i og ut av landet. Samfunnssikkerhet har hovedfokus i rapporten, i tråd med oppdraget som er gitt. Det er svært positivt at både målbilder og tiltak er tydelig konkretisert. Aust-Agder fylkeskommune støtter i stor grad målbilder og tiltak i rapporten, og går derfor ikke detaljert gjennom alle disse i vurderingen.

Målbilde 1

Aust-Agder fylkeskommune synes det er viktig at tilbydere av mobilnett benytter flere autonome transportnett. Økt tilbyderdiversitet er nødvendig for å unngå uakseptabel risiko for samfunnet, sett i lys av den store og stadig økende avhengigheten samfunnet har av mobiltjenester.

Aust-Agder fylkeskommune mener at offentlige virksomheter med samfunnskritisk funksjon bør spre sine transportbehov over flere nett. Dette vil både redusere risiko og stimulere utvikling av konkurrerende nett.

Målbilde 2

Aust-Agder fylkeskommune mener det er viktig å etablere minst tre autonome landsdekkende transportnett, for å sikre samfunnet en grunnleggende fysisk robusthet i den digitale infrastrukturen. Det er viktig at disse transportnettene har et godt utbygd region- og lokalnett,

slik at de hver for seg kan gi innbyggere og næringsliv et fullgodt bredbåndstilbud. Dette vil også gi økt konkurranse og bedre tilbud når de gjelder digitale tjenester til sluttbrukere.

Aust-Agder fylkeskommune synes målbildet som er skissert for tilrettelegging for diversitet og tilbud om redundans på fiberforbindelser mellom tettsteder, møter dagens utfordringer på en god måte. Oppfylging av målbildet vil sikre at noen få samtidige feil ikke fører til at konnektivitet mellom to tilfeldige tettsteder faller bort. Det er positivt at rapporten er konkret i forhold til størrelser på tettsteder som skal omfattes av målet. Samtidig ser vi at næringsstrukturer og andre forhold kan gjøre det unaturlig å feste seg til kun et innbyggertall. Det er mulig det også bør legges inn andre kriterier for utvelgelse av aktuelle tettsteder, som f.eks:

- Eksisterende næringsliv med høye krav til konnektivitet
- Tettsteder med store offentlige institusjoner
- Tettsteder med godt tilrettelagte områder for datalagringssenter

Aust-Agder fylkeskommune mener det er naturlig at Nkom får ansvar for å framskaffe et oversiktlig bilde av eksisterende fibernett og eierskap til disse. I tillegg vil en understreke at fylkeskommunene kan ta en svært viktig rolle for å realisere målbildet. I den nye inndelingen av regionalt folkevalgt nivå, har fylkeskommunen fått ansvar for å ha en koordinerende rolle, samt være pådriver og tilrettelegger for mobil- og bredbåndsutbygging innen eget fylke. Gjennom god kontakt med kommuner, næringsliv og god lokalkunnskap kan fylkeskommunene koordinere innsats og være en viktig pådriver for å realisere nasjonale mål.

Målbilde 3

God fiberinfrastruktur mot utlandet og et godt stamnett er viktig for etablering av databasert næringsliv. Norge har gode forutsetninger for etablering av internasjonale datalagringssentre. Aust-Agder fylkeskommune mener det er viktig å utnytte dette potensialet, men ser at dette krever etablering av flere nye sjøfiberforbindelser til utlandet. Det er gjennomført flere store etableringer av datalagringssenter i våre naboland, der naturgitte fortrinn er svakere enn i Norge. Norge taper i dag i konkurransen med våre naboland. Derfor haster det å få bedre internasjonal konnektivitet og konkurransedyktig priser.

For strategiske formål og spredning av internasjonal trafikk er det viktig at staten sikrer seg egne fiberpar på flere internasjonale forbindelser.

Tiltak

Aust-Agder fylkeskommune mener Nkom foreslår gode tiltak for å oppnå målbildene som er skissert. I det følgende vil Aust-Agder fylkeskommune omtale noen utvalgte tiltak.

Aust-Agder fylkeskommune mener det er nødvendig å bruke regulatoriske virkemiddel for å oppnå målbildene, slik som skissert i tiltakene.

Aust-Agder fylkeskommune er enig med Nkom i at oppfyllelse av målbildene vil medføre merkostnader som staten må ta ansvar for. Merkostnader ved etablering av flere sammenhengende fiberforbindelser vil kreve tilskuddsordninger, men god koordinering og målrettet aktivitet fra fylkeskommunene kan redusere tilskuddsbehovet.

Aust-Agder fylkeskommune mener det er viktig at mer utenlandstrafikk rutes utenom Sverige. Merkostnadene med dette må dekkes med statlig finansiering. Tiltaket kan også sees i

sammenheng med statlig kjøp av egne fiberpar på sjøfiberforbindelser til utlandet. Tiltakene vil forsterke hverandre, redusere risiko og tilrettelegge for databasert næringsutvikling.

Etablering av et Transportnettforum kan være et nyttig tiltak. Aust-Agder fylkeskommune mener at fylkeskommunene bør være representert i dette forumet, f. eks. gjennom Nasjonalt Breibandråd. Dette vil gi regional oversikt og kompetanse som er nyttig for å iverksette andre tiltak. Forumet kan bli en god arena for utveksling av informasjon og samordning av tiltak.

God utnyttelse av eksisterende ressurser og tilrettelegging for framføring av ny infrastruktur er svært viktig for å oppnå målbildene i rapporten. I tillegg til pålegg til statlige selskaper kan fylkeskommunene spille en aktiv rolle i forbindelse med tilrettelegging i egen infrastruktur (vegnettet), og gjennom samarbeid med kommunene om tilrettelegging for framføring (trekkør m.m.).

14. august 2017

Aust-Agder fylkeskommune

Arild Eielsen
Fylkesrådmann

Ev.
Tellef Inge Mørland
fylkesordfører